

TERMENUL DE CĂMAȘĂ CA PIESĂ DE BAZĂ A COSTUMULUI BĂRBĂTESC

Діана Кібак

кандидат філологічних наук, асистент кафедри румунської та класичної філології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
kibakdiana@gmail.com

Cămașa (< lat. *camisia*) (ucr. сорочка) este o piesă vestimentară confecționată din pânză sau mătase, care acoperă partea superioară a corpului. Cămașa românească este confecționată din pânză de cânepă, de in, de bumbac sau de borangic și se poartă direct pe piele. Lungimea și ornamentația variază în timp și în spațiu. Cămașa, numită și *cămeșoi*, *cămașe*, *camași*, *cămeașă*, *cămeșă*, *cameșă* etc., este considerată cea mai importantă piesă a costumului popular. În prezent, cămașa ornamentată este denumită, mai ales de către orășeni, «cămașă națională» sau «populară». Din limba română, termenul *cămașă* a fost împrumutat în unele limbi slave.

Este de remarcat că, deși acest teritoriu s-a aflat, de-a lungul timpului, sub stăpânirea mai multor țări, ca termen de bază se folosește termenul latinesc moștenit, termenii împrumutați sau derivați fiind răspândiți pe arii mai puțin extinse. Atât cămașa bărbătească, cât și cea femeiască sunt purtate pe întreg teritoriul Bucovinei de Nord. Elementele care aduc diferențierea specificului zonal sunt: tipul mânecii, croiul, gulerul și ornamentația. Pentru confecționarea cămășii se foloseau fibre de lână și de in, toarse subțire și țesute.

Cămașa bărbătească este alcătuită din două părți: partea de sus, numită «stan», și partea de jos, numită «poale». Cămașa este cusută din mai multe bucăți, cu clini mai largi sau mai înguști, care se intercalează din mijlocul pieptului și al spatelui sau de sub mânecă. De obicei, cămășile sunt prinse în talie, la brâu, cu cingători sau cu chimire, purtându-se pe deasupra pantalonilor (ițari, izmene, berneveci, nădragi), care sunt mai strâmți.

Cămașa femeiască se diferențiază de cea bărbătească prin croi, ea având mâneca sau de la gât, sau din umăr. Una dintre cele mai răspândite variante este cămașa încrețită la gât, cu «bizarău» și tivitură (tigitură) «turcească» pe margine. Stanii cămășii, pieptul și spatele, se

confeționează din două foi de pânză, iar mâneca – din câte o foaie. Sub braț, mâneca are «pajă» (un pătrat mic de pânză) și clin. Mâneca se termină cu găurele cusute pe muchia pânzei. Dacă lipsesc găurelele, mâneca are brățară (bentiță) îngustă la încheietura mâinii [1].

Ornamentul de pe umărul cămășii, altița, era cusut separat, fiind mai îngust decât mâneca; de multe ori, altițele erau țesute. Când se prindea altița, mâneca, fiind mai lată, se încrețea. Ornamentul cusut lângă altiță, cu motive geometrice, se numește «încrețeală». Ornamentele se coseau cu culoare roșie (ce simboliza focul) și neagră (ce simboliza durerea), ele fiind alcătuite din diferite figuri: romburi, pătrățele, linii, zigzaguri, spirale etc. Ornamentele se coseau, cu acul, «pe un fir», «în crucițe», «în lanț», «în stelute» etc.

«Crucița» (sau: «cruciulița») este cel mai cunoscut punct de lucru. Se poate realiza atât de la stânga la dreapta, cât și de la dreapta la stânga. Se scoate acul pe fața lucrului, se numără 3-4 fire spre dreapta și tot atâtea în sus. Acul se înfinge în linie oblică și se scoate pe sub același număr de fire. Se continuă astfel pe toată distanța cerută de model, obținându-se pe suprafața lucrului puncte oblice, respectiv câte o jumătate de cruciuliță, iar pe dos – linii verticale. Rândul următor se lucrează de la dreapta la stânga, realizându-se mai ușor decât primul, întrucât acul se înfinge în locul punctelor lucrate anterior, fără a se mai număra firele. Se trece cu firul în sens invers și pe dosul lucrului liniile verticale se dublează, iar pe fața lucrului liniile oblice formează cruciulițe [2].

Culorile de pe cămașă au anumite semnificații: albul reprezintă frumusețea vieții, negrul – rănilor și durerile sufletesti, roșul – dragostea și speranța, verdele – natura. Toate culorile sunt vii.

La momentul actual, cămașa se poartă în zilele de sărbătoare de către femeile mai bătrâne (la biserică, la înmormântare, la nuntă), iar cele tinere o îmbracă numai la horele din sat sau la diferite manifestări care au loc în sat.

Список використаної літератури

1. Pavel, Emilia, Portul popular din zona Iași, Editura Meridiane, București, 1975. p. 31.
2. Marian, Doina Silvia, Cusături artizanale, Editura Tehnică, București, 1980. p. 12.